

Вибіркове розповсюдження інформації: традиції та інновації

Антоній Ржеуський, Наталія Кунанець

Кафедра інформаційних систем та мереж, Національний університет
“Львівська політехніка”, УКРАЇНА, м.Львів, вул. вул.Митрополита Андрея 5,
E-mail: prorokanton@yandex.ua, nek.lviv@gmail.com

The use of modern information and web technologies in the system of selective dissemination of information as a form of information-bibliographic library service is emphasized.

Keywords: library, selective dissemination of information, Web-technology, service, user.

Розвиток соціокомунікаційних технологій неминуче впливає на сучасні підходи до інформаційної діяльності, у тому числі на форми і методи інформаційно-бібліографічного обслуговування та інформаційного забезпечення.

Основні аспекти вибіркового розповсюдженні інформації розглядалися у працях В. Вербової [3], О. Лаврик, І. Юдіної [5].

Мета публікації полягає у аналізі інноваційних підходів до традиційної форми інформаційного обслуговування користувачів бібліотек – вибіркового розповсюдженні інформації.

Інформаційне обслуговування користувачів бібліотек поділяються на два основні види: **не диференційоване** (масове), що не враховує конкретних інформаційних потреб; **диференційоване**, здійснюване у відповідності до постійно діючих (довготривалих) запитів або потреб окремого чи певної групи читачів [2, с. 448]. При диференційованому інформаційно-бібліографічному обслуговуванні користувачів бібліотек відбувається систематична комунікація бібліотекаря одночасно з кількома (групове) або одним (індивідуальне) читачем. Однією із форм такої комунікації є вибіркоче розповсюдження інформації (ВРІ), яка використовується в бібліотеках з 1958 р. Онлайн словник з бібліотечної та інформаційної справи (Online Dictionary for Library and Information Science) подає визначення терміну «вибіркове розповсюдження інформації» як послуги, призначеної для інформування вчених, дослідників, читачів, клієнтів або співробітників про появу нової літератури у відповідній предметній області. О. П. Коршунов одним із перших визначив характерні ознаки цієї прогресивної форми інформаційно-бібліографічного обслуговування в умовах бібліотеки [4]. Основні складові системи ВРІ: абоненти – вчені і фахівці (окремі особи або колективи); інформаційні потреби (у вигляді переліку тем для формування постійно діючих запитів); інформаційні повідомлення (забезпечують регулярне доведення бібліографічної інформації до користувачів); технічні засоби для передачі повідомлень; зворотний зв'язок.

ВРІ широко використовується у бібліотеках світу. Е. Хаусман проаналізував результати дослідження, проведеного 1970 р. Американським

товариством з інформатики, наголошуючи на зміні концепції інформування користувачів. Інновація полягає у застосуванні комп'ютеризованого підходу для забезпечення ефективного інформування [1]. З середини 1990 рр. завдяки появі Інтернету, закордонні бібліотеки розпочали проводити інформаційне забезпечення користувачів у системі ВРІ, базуючись на використанні веб-технологій [5, с. 241], здійснюючи регулярну розсилку повідомлень в автоматизованому режимі по мірі оновлення бази даних нових надходжень. У багатьох закордонних та вітчизняних бібліотеках, що формують електронні інформаційні ресурси, користувач має змогу отримувати повідомлення про нові надходження профільних документів. Пропозиції щодо надання такої інформаційної послуги розташовуються на їх сайтах. Для включення в систему ВРІ користувачу достатньо зареєструватися в онлайн режимі, із вказанням ключових слів, що характеризують його інформаційні потреби та електронної адреси для спілкування. Часто така система формується двоконтурною, користувач спершу отримує метадані про документ, а після підтвердження їх релевантності та формуванні додаткового запиту – повнотекстовий документ.

В остатнє десятиліття дещо забута в бібліотеках форма інформаційного обслуговування користувачів – вибіркоче розповсюдження інформації, отримала «друге дихання» завдяки розвитку сучасних інформаційних та веб-технологій. Це надало можливість користувачам комунікувати з бібліотекарями в режимі реального часу, оперативно отримувати інформаційні повідомлення, що забезпечило ефективніший інформаційний супровід управлінської, науково-дослідної, виробничої та навчальної діяльності.

Література

- Edward M. Housman, Elaine D. Kaskela State of the Art in Selective Dissemination of Information / Edward M. Housman, Elaine D. Kaskela / IEEE Transactions on Engineer. – 1970. – Vol. 13, iss. 2. – PP. 78–83.; 2. Библиография. Общій курс : учебник / Под ред. О. П. Коршунова. – М. : Книга, 1981. – 512 с.; 3. Вербова В. В. Система вибіркового розповсюдження інформації: теоретичні підходи та досвід її впровадження у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського / В. В. Вербова // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : Четверта хвиля, 2008. - Вип. 1. – С. 289–298.; 4. Коршунов, О. П. Основы общей теории библиографии: учеб. пособие для студентов библиотеч. фак. / О. П. Коршунов. – М., 1978. – 109 с.; 5. Лаврик О. Л. Развитие технологий избирательного распространения информации / О. Л. Лаврик, И. Г. Юдина // Омский научный вестник. – 2008. – № 5. – С. 238–243.*